

Ўзбекистон

адабиёті ва сан'аті

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬАТИ

Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiqsa boshlagan

e-mail: info@uzas.uz

2015-yil 19-iyun № 25 (4320)

ТИНЧЛИК ТАШАББУСЛАРИ

Эл-улус, бутун ҳалқимиз тинч ҳаёт, осойишта турмуш қадрни бенихоя терен идрок этади. Шу боис ҳамиша фарзандларига "Күшнинг ҳам уаси бузилмасин", "Чумолига ҳам озор берманг", дега ўйтит айтишдан чарчамайди.

Яна бир ҳақиқат бор: бугун қадим юртимизнинг қай бир гӯшасига борманған ҳамон асрлар синовига дос бериб, мешин иродали аскардек қад кўтариб турган мухташам мъеморий обидалару мозайишносалар ўйлаб йиллар мобайнида ўргаништган ҷадамий шахарларнинг харобаларига дуч келасиз. Улар ҳар қадамда бизга сабоқ берадиган кўхна тарихнинг тилсиз гувоҳларидир. Амир Темур жоме масжидио Регистон мадрасалари, қадим Улугминору Лабиҳовуз мъеморий обидалари, Оқсанрою Хивадаги ёдгорликлар тинчлик ва осойишталик хўки сурган, ана шу тинч ва осойишта ҳаётни барқарор этишга кодир ҳукмдорлар юргатрахнамолик қилинган замонларда қад ростлаганига далиллар. Афросиёбу Варахса, Еркўрону Далварзинтепа каби манзилгоҳлар эса она юртимизга мўр-малаҳад бостириб келган босқинчиларнинг мудҳиш кирдикорларидан маҳзун хотиралар...

Бу ҳақиқатлар ҳам бизга абадий сабоқ беради.

Муносабат

Ҳаҳон тарихида енгилмас саркарда деб ном қозонган Амир Темур бобомиз ҳам-не юртларни ўз қаламравига олганига қарамай ҳаргиз қиличининг кучини пеш қўлмаган, фақат "Агар қудратимизни кўрмоқчи бўлсанг, биз курган иморатларга бок", деганлар, холос. Соҳибкорон бобомиз замонидан бўён дунё катта эврилишларга юз тутди. Бирок инсоният бошида ҳамон ажал шамшиларни ҳавф солиб турибди. Қирғин куроли ишлаб чиқариб сотишу, инсоният бошига балою оғат ёғдиришдан виждони заррача қийналмаётган айрим қалондимоғ смёсатдонлар тинчлик ва осойишталик барқарорлиги учун катта ҳавф солмодалар. Ер юзини бутунлай йўқ қилиб юборишига кодир ажал қуроларини намойиш этиб гердайш, улар билан инсониятга дўқ-пўлписа қилиш мавжуд экан, одамзод насли бир дақиқа ҳам беташвиш, келажаги учун хавотирсиз яшай олмайди.

Давоми иккичи саҳифада.

РИЗҚУ НАСИБА

Буюк мутафаккир бобомиз Алишер Навоий «Маҳбуб ул-қулуబ» асарида “Деҳқонлик зикрида” тўхталиб, “Деҳқонки, дона сочар, ери ёрмоқ била ризқ йўлни очар. ...Оlam маъмурлиги алардин, олам аҳли масрурлиги алардин. Ҳар қаён қылсалар ҳаракот, элга ҳам кут еткуур, ҳам баракот” деб ёзар экан, деҳқонлик борасида, аввало, дон экилишини назарда тутиб, кейин қолган ноз-пезматларга тўхтади. Ҳалқимизда қадимдан бўғдой ризқу рўз, фаровонлик рамзи бўлиб келган, он эса табаррук.

Ҳазратлари таъқидларига, аввало, дона сочишга, элга кутбаракот етказишга юксак эътибириди. Юртимиз ободлиги, бунёдкорлик ишлари равнаки баробарида йилдан йилга бўғдой ҳирмонининг салмоғи ҳам, мукаддас заминимиз ҳосилдорлиги ҳам ортиб бормоқда. 2014 йили мамлакатимиз тарихида биринчи марта саккиз миллион тоннадан зиёд бўғдой ҳосили етиширилди. Якин ўтишиба назар ташласак, 1991 йили республикамизда жами 221 минг гектар майдондан

фалла парваришланиб, 940 минг тонна дон олинган. Ўшанда ўртача ҳосилдорлик бор-йўғи 17 центнерни ташкил этган экан, Ҳозир ҳар гектар ерда 55 центнер бўғдой етиширилмоқда. Ўртадаги нисбатта қарасанз, давлатимиз томонидан соҳа қанчалар тараққий этганилиги ва натижада накадар юксалиши, ҳатто тасавур килиш кийин даражадаги бунёдкорлик амалга оширилгани намоён бўлади. Галлакорли борасидаги муваффақиятлар халқаро ташкиллар, хорижий давлатлар томонидан ҳам муносиб эътироф этилмоқда. Ўтган йили Тошкентда бўлган “Ўзбекистонда озиқ-овқат дастурини амалга оширишингизни мухим заҳиралари” мавзудаги халқаро конференцияда иштирок этган иккисиздан ортиқ чет эллик олим ва мутахассислар мамлакатимиз қишлоқ хўжалигида эришилаётган ютукларини, хусусан, фермерларимиз билан таҳриба алмашиш ниятида эканини билдиргани бунинг яққол далиллариди.

Давоми иккичи саҳифада.

Пиримқул ҚОДИРОВ:

Навоий ўз она тилини ўн саккиз минг оламдан ҳам ортиқ деб угулайди. Унинг ҳазиналари дурларга тўла, унинг гуллари осмон юлдузларидан ҳам равшанроқ. Унинг кўп бойликларига ҳали эл оёғи етган эмас, яъни бу бойликлар очилмаган қўриқлар каби сақланиб туриди.

4

Ифтихор

тирок этган иккисиздан ортиқ чет эллик олим ва мутахассислар мамлакатимиз қишлоқ хўжалигида эришилаётган ютукларини, хусусан, фермерларимиз билан таҳриба алмашиш ниятида эканини билдиргани бунинг яққол далиллариди.

ПАРВОЗИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН!

Истеъоднинг табиати шундайки, бу хислат эгасининг нигоҳи бошқаларнинг кўзи тушиб илғамаган, сезиб, хис этиб, бироқ аниқ ва тиник ифодалай билмаган нарсаларни барчага бирдек манзур бўладиган тарзда кўрсата олади. Бундай зуқко ва тийрак назардан нурланган изҳору ётирофлар кишиларга завқ ва ҳаяжон улашади. Майлум миқёсларга етганда истеъод эгаси ўз ҳалқининг овозига айланади.

Бу шарафли мавқегача унинг йўлни узоқ, меҳнати машақатли кечиши аён. Бу йўлда унга сунъяни бўладиган устозлар кўмаги, раббат ва хайриҳоҳлик зарур. Бугунги адабий жаҳангина назар солганди милий адабиётимизнинг истеъодларга бойлиги ва уларга кўрсатилётган фамхўридан кўнгил кувнайди. Айниқса, иход майдонига энди кириб келаётган иктидор эгаларининг дадил кўллаб-куватланаётгани адабиётимиз истикболига катта умидлар bogлашга изн беради.

Ўзбек ҳалқи барча замонларда талантли фарзандлари билан донг таратиб келган. Бироқ ҳамма даврларда ҳам истеъод эгаларининг бошини силайдиган имкон, шаронг

фаолиятининг самарарадорлигини ошириш бўйича амалий таклиф ва хулосалар баён этилган “Адабиётга эътибор — маънавиятта, келажакка эътибор” рисоласидаги Юртбoshimizning: “Истеъод, истеъод ва яна бор бор истеъод соҳибларини топиши, тарбиялаш ва уларнинг меҳнатини қадрлаш энг асосий вазифамизга айланниши зарур”, деган давъатлари бугунги адабий жаҳаёнда ўз тасдигини топаёт. Жумладан, Ўзбекистон ёзувчilar уюшмаси томонидан ўтказиб келинаётган “Истеъодек мактаби” республика шофики топиши тарбиялашни ўзгаётган юртадига таъсисати бўлди. Аслида эса, уларнинг обёқа турти олиши, разбатга муссар бўлиши, ҳар жиҳатдан кўллаб-куватланиши учун мамлакатимизда жуда кўп хизматни ташкил ишлайди.

Бугунги ҳур замонда, эркин иход шароити таъминланган даврда истеъодларнинг барк уриб очилиши табиий холдек тулояди. Аслида эса, уларнинг обёқа турти олиши, разбатга муссар бўлиши, ҳар жиҳатдан кўллаб-куватланиши учун мамлакатимизда жуда кўп хизматни ташкил ишлайди. “Мен шоир, ёзувчи бўламан!” деган вадъаларни оламиш. Аслида ҳам кўнгил розини хаймик, мусносиб тарзда ифодалай билгани ва машқларини журъат этиб

китоб ҳолида илк бор тақдим этгани бу ёш ижодкорнинг бераётган вадъасиди. Ёш қалбининг кувончи, мавжуд оламга бокиб тушган ҳайратлари, энг муҳими, она-юри, қадрдан элининг тинч-омонлигидан, ўзгариш-янгилашишлардан юрагида туйган ҳисаҳажони, мангу қадрояларга эътибори муносиб бадий образлар, тимсол ва ташбехлар орқали ифодаланган шуълар бу китобларнинг жозигасини кўрсатиб турди. Масалан, Зебо Ҳудойбердиева “Йўл бошида” китобидаги бир шеърида она тилига марҳон, дур дега таъриф бераркан, Эй, дилимнинг кумуш кўзгуси,

Мунис тилим, мардана тилим — дейа чироили образли иборани топиб кўллади. Ёки Кумуш Абдусаломовнинг “Киз кўшиғи” шеъридаги ҳалқона оҳангга курилган ушбу мисралар жўшкунлиги, равонлиги билан кўзга яқин:

Шеър хаёлӣ, дастон ҳам, Ўйламасам бўлмайди.

Ҳалқон сенга қўшилиб

Куйламасам бўлмайди!

Куйламасам бўлмайди!

Бундай мисралар ёш шоирининг “Куйламасам бўлмайди” деб номланган китобини безаб туриди. Шавкат Одилжоннинг “Баҳт бекати” тўплап-

ми ҳам Ватан, она тили, улуг аждодлар ёдени шафлаган шеърлардан таркиб топган.

“Осмоннинг фанори” номли тўпламини ўқиб Зулфиқара Нўймонованин болалар оламига ўйғун нигоҳини тез илгайсиз.

Шоира бир шеърида ипак қанотиҳи капалак парвонини беғор орзуга менгзайди ва ўзи топган бу ўшаштидан шундай кутилмаган хулоса-

ни тасъирчан ифодалайди:

О, қапалак, қалбимга

Эзгу хислар соглан сен.

Майли, май тутолмаган

Орзу бўлиб қолгин сен.

Майли, май тутолмаган

Орзу бўлиб қолгин сен.

“Биринчий китобим” тўркумида ёш иsteъодидори носирлардан Санжар Турсуновнинг “Музаффар тонг”, Фозил Фарҳоднинг “Мактуб” номли хикоялар тўплами ҳам чоп этилди. Бу китоблардаги хикоялар ҳар иккala талаба ва қоидаларидан яхшигина харбдорлигини намоён этиб туриди.

Айниқса, характер яратиш, воқеалар

ривожини кўзда тутилиган максад-

фояга бўйсундириш бобидаги хара-

катларини ёш носирларнинг илк

тўпламларидаги ютуклиси сифатида

эътироф этиш мумкин.

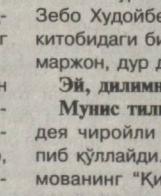
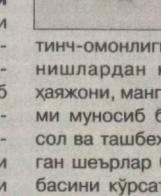
Ёшларнинг бу тўпламларни тажри-

бали, таникли адибларимиз Турсун-

бой Адашбоев, Маҳмуд Тоир, Икбол Мирзо, Усмон Кўйкор, Собир Ўнар ва Исајон Султоннинг масъул муҳаррирларигида, “Академиаш” нашриётининг оригинал дизайнида нашр этилганини ҳам айтиш жоиз.

Ижоди бошлаган бошловчи эмас, деган ҳикмат бор, демак, илк китоби билан адабиётга кириб келган ёш шоир, носирин энди адабий жараён иштироқиси. Унинг ташрифи — дастлабки тўплами зиммасига тинимизиз изланни масъулнинг юклайди. Даҳо шоирларнинг, улуг адибларнинг дурдона, нодир асарларини ўзида жамлаган ўзбек адабиётси бустонидаги бугуннинг ёш ниҳоллари ҳам ўсиб-улгайбид, бир кун келиб осмонпур дарахтларга айланнишини орзу қисқас ярашади. Ёш ижодкорлар эса устозларнинг синчков салабачан назарот қилиб турганини унтурмасал бас. Зоро, биринчий китоб — бу парвозга шайланган иsteъод

учун канонидир. Куни кечга Ёзувчilar уюшмасида ушбу китобларнинг тақдимоти бўлиб ўтди. Ёш ижодкорларни кутлаб, ҳамкаслар, устозлар ижодкорларидаги ютуклиси сифатида эътироф этиш мумкин. Ёшларнинг бу тўпламларни тажрибали, таникли адибларимиз Турсун-тилашди.

ТИНЧЛИК ТАШАББУСЛАРИ

Бошланиши биринчи саҳифада.

Ана шундай таҳликали замонда жаҳон айвонида тинчлик ва баракорликни саклаш юзасидан билдирилаётган амалий тақлиф ва ташабbusларниң қадри бенихоя ўксас. Ўзбекистон мустақилликка эришган илк йиллардан бошлаб, бутун жаҳон муҳттарам Юртбошимиз тимсолида Ватанимизнинг тинчликасев сиёсати, бутун дунёда тинчлик ва осойишталики саклаш юзасидан илгари сурʼаттган амалий ташабbusларниң изолиши билдирилаётган вокиф бўлиб келмоқда. Президентимиз жаҳон кўлумида ўтаётган йирик анкумаландарига ҳар бир чишида Ватанимизнинг ҳарбий-сиёсий тузилмаларга кўшилмаслигини қайта-қайта таъкидлаёт. Ўзбекистоннинг ташки сиёсат бораисидаги концепцияси юнан шуни тақсоз этади. Бу жаҳитдан Ватанимизнинг барча тинчлик ташабbusлари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти амала ошираётган улуғор вазифаларга ҳар томонлама ҳамоҳангиди. Шунинг учун ҳам мамлакатимизга БМТ Бош котиби Пан Ги Мун жанобларининг дунёда геосиёсий манбаатлар тўкнашув кучайлан, янги уруш ўчоқлари пайдо бўлаётган айни кезлардаги навбатдаги ташрифи алоҳида аҳамият касб этади. 12 июнь куни Кўксарой қароргоҳида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов билан БМТ Бош котиби Пан Ги Мун учрашуви чонида БМТнинг Ўзбекистон билан ҳамкорликни янада мустахмалашдан манбаатдор эканлиги таъкидланди. Минтақавий ва ҳалқаро аҳамиятга эга бўлган кенг кўлумли масалалар мухоммада этилди. Музокаралар чоғида Ўзбекистоннинг БМТ ва унинг ихтиосослаштирилган институт ҳамда агентликлари билан ҳамкорлигини янада ривожлантиришинг устувор йўналишлари белгиланди. Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон томонидан ишлаб чиқилган ва БМТ Бош Ассамблеяси 68-сес-

“Термиз” деган қадими сўз “Тирикли”, “Тирикли” деган маъноларни англатади. Иккя ярим минг йилдирки, жаҳоннинг барча йўллари Термиздан ўтади. Буни англаш учун тарихни кўнгил нурағонлиги илида варақласангиз кифоя...

1990 йиллар эди, шаҳар тарихини билгим келди. “Термиз тарихи” деган китобни роса қидирдим. Афуски, Термиз хакида кеч қандай китоб чоп этилмаган экан. Музейга бордим. Деворлари ёрілган, кийшайган, шифтлари тўкилай деб турибди. Ҳамма томони кулаги тушадигандай.

Истиқол йилларда музей қайта тикиланди. Марказий Осиёда ягона бу маскан жаҳон археология музейлари орасида бешинчи ўринга кўтарилиди. Юксак гумбазига қарасангиз, дўлгингиз тушиб кетади.

Термиздаги “Термиз ота” мақбараси энг табарук қадамжолардан бири.

ТЕРМИЗ ТАРОВАТИ

1980 йиллар... Дўстим билан Ҳаким ат-Термизий мақбарасини зиёрат қиласиз, деб йўлга тушдик. Чегарада турган аскар бошқа тилда пўписа қилиб, елкасига автоматни кўлига олиб бизга ўқтади.

Биз ҳафсаламиз пир бўлиб ортга қайтдик. Дўстим, тарихчи олимдан эшитганини айтиб берди:

— “Термиз ота” аскарларининг машқ майдонига айланган. Замбарақ, автомат ўқлари остида яксон бўляяпти, қабрлар аскарлар оғзи остида. Биласизи, Термизга кетаётган аскар ўғлига союқ юртларнинг генерал отаси нима деб тайинлаган: “Қаброши қимматбаҳо, оптинга тенг. Қаброшидан менга бир бўла олиб келсан.” Ўша аскар “Термиз ота” қаброшининг бир читини лом билан уриб синдириб, генерал отасига олиб кетган...

Мана бугун буюк аллома Ал Ҳаким ат-Термизий зиёратходаман. Тарихи олим гапида жон бор эди. Қаброшидан менга бир читини лом билан уриб синдириб, генерал отасига олиб кетган!

Бугун қадими ва навқирон Термизига дунё ҳавас билан наазар солиб турибди. Кўкса орден ярақлағанди, гўё бутун борликнинг чехраси ёршиди. Зоро, табиатнинг ўзи бу шаҳарни ўшиб билан сийлаган.

Чингизхон кора бўрёндай бостириб келиб не-не шаҳарларни уч кунда эгаллаб олган бўлса-да, Термизи ўн бир кун-

си қопланган мис нофора ва ҳафсаламиз пир бўлиб ортга қайтади. Мир Сайид Барака ҳазратлари баҳорати Амир Темур таҳдири амалида тўла исботини топди. Бу кун — Термиз тарихини, бутунини, шону шуҳратини мангу ёритиб турибди. Термиз шаҳри кўкса Амир Темур ордени. Дунёнгайрат кўллари билан бокомъда. Бу Мустақиллигини саклашни көрсатади.

Термиз мўжизалар яратишада давом этимоди. Шаҳар асло Истиқол йилларида музейларни саклашни көрсатади. Муҳаммади Амир Темур тарихини, бутунини, шону шуҳратини мангу ёритиб турибди. Термиз шаҳри кўкса Амир Темур ордени. Дунёнгайрат кўллари билан бокомъда. Бу Мустақиллигини саклашни көрсатади.

Муҳаммади Амир Темур тарихини, бутунини, шону шуҳратини мангу ёритиб турибди. Термиз шаҳри кўкса Амир Темур ордени. Дунёнгайрат кўллари билан бокомъда. Бу Мустақиллигини саклашни көрсатади.

Ушбу мақола Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси хузаудаги номидада ишлаб чиқарсангизни көрсатади.

**Менгнор ОЛЛОМОУРОД,
Ўзбекистон Ёзувчilar
уюшмаси аъзоси**

сиясининг расмий ҳужжати сифатида қабул қилинган “Орол денгизи куришининг оқибатларини бартараф этиш ва Оролбўйда экотизимлар ҳолкатининг оддини олиш бўйича чора-тадбирлар дастури”ни шахсан кўллаб-куватлагани учун Пан Ги Мунга миннатдорлик билдири.

Утрашувда Марказий Осий минтақасида хавфисизлик ва баракорликни саклаш њамдома мустақилликка эришган илк йиллардан бошлаб, бутун жаҳон муҳттарам Юртбошимиз тимсолида Ватанимизнинг тинчликасев сиёсати, бутун дунёда тинчлик ва осойишталики саклаш юзасидан илгари сурʼаттган амалий ташабbusларниң изолиши билдири.

Биз буюк Соҳибқирон бобомизнинг ворисларимиз. Бутун жаҳонга, дунёнинг барча ҳалқарларниң тинчлик ва омонлик соғинамиз. Бобомиз: “Агар қудратимизни кўрмоқчи бўлсан, биз курган имоматларга бок”, деган бўлсалар, биз ҳам шу улуг ақидадан давом этитиб, “Бизнинг пок орзу-нинимизни, ҳалқимизнинг бўлсангиз — улкан тогларни тешиб, поёниз саҳроларга камар боғлаб кураётган улуг йўлларимизга, замонавий улкан корхоналару янидан барпо этаётган бетимиз шаҳар ва қишлоқларниң эхатида манбаатлар тўкнашув кучайлан, янги уруш ўчоқлари пайдо бўлаётган айни кезлардаги навбатдаги ташрифи алоҳида аҳамият касб этади. 12 июнь куни Кўксарой қароргоҳида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов билан БМТ Бош котиби Пан Ги Мун учрашуви чонида БМТнинг Ўзбекистон билан ҳамкорликни янада мустахмалашдан манбаатдор эканлиги таъкидланди. Минтақавий ва ҳалқаро аҳамиятга эга бўлган кенг кўлумли масалалар мухоммада этилди. Музокаралар чоғида Ўзбекистоннинг БМТ ва унинг ихтиосослаштирилган институт ҳамда агентликлари билан ҳамкорлигини саклаш юзасидан ишлаб чиқилган ва БМТ Бош Ассамблеяси 68-сес-

...

Биз буюк Соҳибқирон бобомизнинг ворисларимиз. Бутун жаҳонга, дунёнинг барча ҳалқарларниң тинчлик ва омонлик соғинамиз. Бобомиз: “Агар қудратимизни кўрмоқчи бўлсан, биз курган имоматларга бок”, деган бўлсалар, биз ҳам шу улуг ақидадан давом этитиб, “Бизнинг пок орзу-нинимизни, ҳалқимизнинг бўлсангиз — улкан тогларни тешиб, поёниз саҳроларга камар боғлаб кураётган улуг йўлларимизга, замонавий улкан корхоналару янидан барпо этаётган бетимиз шаҳар ва қишлоқларниң эхатида манбаатлар тўкнашув кучайлан, янги уруш ўчоқлари пайдо бўлаётган айни кезлардаги навбатдаги ташрифи алоҳида аҳамият касб этади. 12 июнь куни Кўксарой қароргоҳида Ўзбекистон билан ҳамкорликни янада мустахмалашдан манбаатдор эканлиги таъкидланди. Минтақавий ва ҳалқаро аҳамиятга эга бўлган кенг кўлумли масалалар мухоммада этилди. Музокаралар чоғида Ўзбекистоннинг БМТ ва унинг ихтиосослаштирилган институт ҳамда агентликлари билан ҳамкорлигини саклаш юзасидан ишлаб чиқилган ва БМТ Бош Ассамблеяси 68-сес-

...

М.АБДУЛЛАЕВ

да ҳам забт этолмади. Шаҳар “мадинат-ул-риҷжол”, яъни “Мардлар шаҳри”, деб ном олди.

Термиз тарихини ёғадий ёланчувчи, не-не жаҳоний нуриламаларига гувоҳ. Улар орасида шундай илоҳий чарақлаган билан ташкил шаҳарни обод ишлаб чиқиб, бўйтитиб борилаётган ишлаб чиқиб, кўрмок ва яратмоқлини, тинч ва қориб қилишни саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 дебкабрдаги “Фуқаролар ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Яъни ННТни давлат рўйхатидан ўтказиш ташкилот, хусусан, жаамат бирлашмалари, давлат оммавий аҳар болисидан ютирилган ташкилотларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 дебкабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

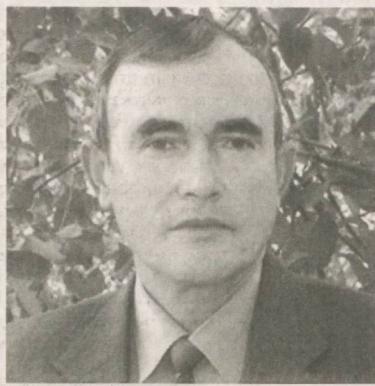
кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатимиз таърихбонинг 2013 йил 12 деб-

кабрдаги “Фуқаролик ҳамияти институтларини ривожлантиришга кўмаклашни бораидаги ташкилларни оғизлайдиган маддатни таърихини саклашни көрсатади.

Давлатим

Отабек ИСМОИЛОВ

БАХТ-САОДАТ БОГИНИНГ
БОҒБОНИДИРМатназар Абдулҳаким
ғазалига мухаммас

Дўст билан дийдор зиёрат онидир,
Дўст дўстнинг шавкату ҳам шонидир,
Дўста дўст қўйли меҳр уммонидир,
Дўст дўстнинг эътиқод иймонидир,
Бахт-саодат богининг боғбонидир.

Гина йўқ талху чучук, кўп-оз учун,
Доимо кўксилда кўл эъзоз учун,
Минг шукр тантирга чин ҳамроғ учун,
Гар қанот ёёса баланд парвоз учун,
Дўст дўстнинг бошида осмонидир.

Сўзинг уқмас чоғда ағернинг бири,
Кўнглиңг англар тушган чоқ кўз кири,
Кўкси қалқон — келса ҳасрат шамшири,
Ҳамма қисла дўстча кулфат қашқири,
Дўст дўстни асраган арслонидир.

Одамизод-да, агар бўлгай касал,
Йўқлалай ҳатто туғишандан аввал,
Неки мушкудир қўлур шул дамда ҳал,
Дўст дўст бошида осмонидир.

Баъзилар бაзига дўст бўлса пули,
Ёр эмас ул бир мунофик, дугули,
Чин бирорданин садоқатлар ўйли,
Дўст дўстнинг гоҳида содиқ кули,
Дўст дўстнинг гоҳида сунтонидир.

Олган эрса кексалардан бад дуо,
Йўқса хулқида алаб бирла ҳаё,
Кўрса ё сенга ёмонликни раво,
Бўлса дўст жоҳил йўқ бундай бало,
Дўст дўстнинг зиндонидир.

Инглосанг йиғтаб, кулсанг кула гар,
Яхши қунда белми боғлаб елса гар,
Кўмасб истиқболинга интилса гар,
Дўст-дўст дийдорнин баҳт билса гар,
Бундайин дўст дўстнинг бўстонидир.

Отабек, чин дўстни бошча кўтар,
Умр ҳам йўлдир тоғёнига етар,
Навбат ила барча ҳам бир-бир ўтар,
Йўқ иложи бир куни ташлаб кетар,
Дўстларин Абдулҳаким межмонидир.

О.ИСМОИЛОВ 1953 йилда түгилган. ЎзМунинг журналистика факултетида таҳсил олган. Ўзбекистон Ёзувчilar уюшмаси азоси. Бир нечта шеърий, насрой ва илмий оммабон китоблар муаллифи.

Носиржон ЖЎРАЕВ

КЕЛАЖАККА ҲАМ

Балки музейга зеб минг йиллик ҳанжар,
Е Кушон даврига мансуб жез коса.
Аммо тарих сўзин қиммати қанча,
Улуг бобаларнинг номи бўлмас...

Биз шам ёргула тузганда девон,
Каср кўтаришада бир мих ишлатмай,
Ярим дунё эди ёввойи, сарсон,
Оёғида похол, белда — пешлатта.

Ахир юлдузларни жадвалга жойлаб,
Кенг осмонда тартиб ўрнатган ҳам биз.

Оқми у, қорами кўнглини авайлаб,
Ҳарфдан то ҳарбагча ўргатган ҳам биз.

Энди само илми ҳаммага аён,
Касру кўроп курмоқ жўн ишлар, аммо

Илму маърифатдан гап кетса, ҳамон
Ўзбекининг сўзига маҳталдири дунё.

...Найза фикр, ўқдек сўзлар жангидা

Ҳеч ким ёмонликни раво кўрмайди.

Элу юрт, миллатнинг келажагида

Даҳолар кўп бўлса — номи сўнмайди.

Тун-кунунга айлагали нурпош,
Бирисин ой англа, бирисин қуёш.

Алишер НАВОЙ

Жеткербой хўжалик марказидаги шифоноҳада навбатчи эди. Навбатчи шифокор саломатлик ва тинчлик учун масъул.

Киши куни бир тутам... Коронги тез тушади. У хоналарга бирма-бир кириб чиқди. Ҳамшираларга дориларни беморларга вактида ичириши, муолажаларни кечкитирмай бажариши тайинлади. Даҳлиздаёт турли дори-дармонларнинг ўтиқ хидо димокка урилади. У очиқ ҳавога чиқди. Чорбогда бир оз айланбай юрди. Тўрдага хонада якнда тибиёт амалиётидан чиқкан бемор ётибди. Ундан вакт-вакти билан хабар олиб турилса, бас, тунги навбатчилик тинч ва бехатар ўтади. Совуқдан эти жунжиди... Илиқина бинога кирганида қабулхонадаги телефон кулоқни қоматга келтириб жаранглайтган эди.

— Лаббай, лаббай, эшитаман. Ҳа, шифоноҳада. Шифоноҳа деялман-ку!.. — Гўшакдан чийиллаган товуш чиқди. Эштиляптиими?..

— Шифоноҳа деялпизми? Ух-ух... Яна тушдимми?

— Ха... Нима деялпиз...

— Кўнглисиз воқеа...

— Нима? Жони омономи?

— Ҳозирча омон...

— Нима бўлди?

— Огулимизда бир сўқир кампир бор эди.

Совуқ уриб мулаҳа қолибди. Тез етиб келинглар. Үндан айрилиб қоламизи, деб кўрқаляпмиз.

— Гўшакни кўймай туринг... Қайси овлу?

— Нўғай овлу.

— Кимнинг ўига борайлар?

— Бийсен тракторчининг онаси. Мен кўпцида кутиб оламан.

Телпагини кўзига бостириб кийган ёш ийт машинанинг олдига тушиб, йўл бошлиди. Эшиги жанубуга қаратиб курилган ўйнинг ёнида тўхтаб, "мана шу ўй" дегандай деразасидан нур тушиб турган кулбага ишора килди.

Жеткербой тез тибий ёрдам анжомлари солинган кўтичасини кўтариб, йўл кўрсатган ўйнинг изидан ичкарига кирди. Беморни кўни-кўшилар, кайвони момолар ўргата олган. "Дўхтир келди, дўхтир келди", деб шивирлашиб Жеткербояг ўйл бўшатиши. Тезкор муолажадан бадани қизиган кўзи ожиз кампир кучисизига шивирлади:

— Айланайин, Бийсенисин? Бийсеним, — деда лабарини кўмтиди.

— Ох, онаизор-а! Ўзи жон талашиб ётибди-ю, яна даларади боласига қайғуради-я, — деди бошига кават-кават рўмол ўрган кора кампир.

— Боласи далада. Ҳолидан ҳабар олади-сан кимса йўқ. Тагинам курга кўмилди, колманини айтинг...

— Худо сакласин-а!

— Ҳар куни адашмасдан бориб-келиб юрадиган йўли эди. "Кўза кунда эмас, кунида синади", деб шуни айтишаркан-да. Худо шифоберсин!

ХАЁЛ

Гарчи хотиранг ёдда,
Гарчи кеттансан машу,

Юракни назоратда

Тутиб туролмайман-ку!

Жон учага сўнг танада

Ҳарорат йўқолгандек

— Ҳаётимда янада

Тароват йўқолгандек.

Биласаним, айни гул

Оғчила боғларим,

Сени ўйлайман нукул

Эски дардга боғланаб.

Худо сакласин-а!

— Ҳар куни адашмасдан бориб-келиб юрадиган йўли эди. "Кўза кунда эмас, кунида синади", деб шуни айтишаркан-да. Худо шифоберсин!

МОҲИЯТ

Босиқ оққан дарёнинг тубида қанча босим,
Майин ёққан ёғирни бошлаб берар қалдирок.
Мунҷоч юлдузлар асли улкан олов ҳалқаси,
Эй сиз, менинг кўзимга разм солинг яхшироқ.

Кўнглимда севгингиздан тўфон туриб улгурган,
Томиримда ҳижрондир — кон ўринда юргурган.
Фақат қиёғам буни бошқачароқ ўтирган,
Эй сиз, менинг ўзимга разм солинг яхшироқ.

Музтоғларнинг ҳайати — негизи кўпроқ ости,
Шовуллаган боғларнинг илдизи тупроқ ости.
Ҳар не гўзал бўлса — бўлмасин оёқости,
Эй сиз, менинг сўзимга разм солинг яхшироқ.

Қоғоз гул, гипс олмани зўр кимё билган, эй сиз,
Каталакдек хонани бир дунё билган, эй сиз,
Алдоқни сувратларга маҳмәй бўлган, эй сиз,
Эй сиз, менинг ўзимга разм солинг яхшироқ.

КЎЗИМ ГАВҲАРИ

Қозум Муслиҳага

Анча бўлди, унтуандим гунчаларнинг бўйини,
Качон эди баҳор ёғир сочиб — қилган ўйини.
Эслолмайман яқинларда янги кўнгил қуйини,
Ҳаётимга гулу кўклам, наво келди сен билан,

Жаннатлардан ширин-ширин ҳаво келди сен билан.
Худоймининг даргоҳида сочишганда марварид,
Бир донасин бизга атаб берди олам сарвари.
Қўзларнинг губорини арит, кўзим гавҳари,
Гарду дардга тўлган дилга даво келди сен билан,

Жаннатлардан ширин-ширин ҳаво келди сен билан.
Бу дунёда ҳамма армон битта қизи йўқдамиш,
Сени бизга бериб панд берар, сийб-сийб йўқламиш.
Сени гулди менинг бўйини этиб зўр иш юқламиш,
Энди буғу бўстонимга баҳо келди сен билан.

Ай, тасбехнинг донасидай кўзларнингдан айланай,
Алла мағзин чақиб ёттан кезларнингдан айланай,
Менинг ҳам сириттан ёсларнингдан айланай,
Яраттандан умр сўрар дуо келди сен билан,
Жаннатлардан ширин-ширин ҳаво келди сен билан.

Н.ЖЎРАЕВ 1984 йилда түгилган. ЎзМунинг журналистика факултетини татомолаган. "Улғайши қунлари", "Муҳаббатдан сўнг...", "Энг қудратли зарра" номли шеърий тўпламлари чоп этилган.

ИБРАТ

Балки музейга зеб минг йиллик ҳанжар,

Е Кушон даврига мансуб жез коса.

Аммо тарих сўзин қиммати қанча,

Улуг бобаларнинг номи бўлмас...

Биз шам ёргула тузганда девон,

Каср кўтаришада бир мих ишлатмай,

Ярим дунё эди ёввойи, сарсон,

Оёғида похол, белда — пешлатта.

Ахир юлдузларни жадвалга жойлаб,

Кенг осмонда тартиб ўрнатган ҳам биз.

Оқми у, қорами кўнглини авайлаб,

Ҳарфдан то ҳарбагча ўргатган ҳам биз.

Энди само илми ҳаммага аён,

Касру кўроп курмоқ жўн ишлар, аммо

Илму маърифатдан гап кетса, ҳамон

Ўзбекининг сўзига маҳталдири дунё.

...Найза фикр, ўқдек сўзлар жангидা

Ҳеч ким ёмонликни раво кўрмайди.

Элу юрт, миллатнинг келажагида

Даҳолар кўп бўлса — номи сўнмайди.

КЎХНА ВАСИЯТ

Қатра табассум ва нуқрадек кўзёш
Дунёни ажратар иккى кутбга.
Аммо аёл хотиб топиб бир илож,
Иккисин сиёдири битта мактубга.<br

Тил илмининг билимдонлари, айниқса, адабий тил тадқиқотчиларининг китобларини ва раққалаганда атоқли адаби, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Пиримкул Кодировнинг номини, "Халқ тили ва реалистик проза", "Тил ва дил", "Тил ва эл" номли асарларидан олинган иқтиблосларга тез-тез кўзингиз тушади. Замонавий ўзбек насрини "Кадрим", "Эрк", "Мерос" сингари ажойӣ киссалари, тарихий роман-чилигимизни янги поғонага кўтарган "Олдузли тунлар", "Авлодлар давони", замондошлар ҳәтидиан олиб ёзилган "Қора кўзлар", "Олмос камар" каби романлар билан бойитган адабининг тил тадқиқига бағишланган тадқиқотлари буғуни кунда ҳам ёш ижодкорларга, илмий изланувчи ва адабиётта ихлоси баланд ки-

тобхонларга бадиият сирларидан ўзига хос сабоқ берил келаётir.

Тил тарихи, мумтоз адабиётимиз на-муналари, халқ тили ва адабиёт муаммолари ёзувчини ҳам ҳайрат соглан, ҳам дуро гавҳарлар маконидек мудом изла-нишига чорлаган. Гарчи юксак реалистик асарлари билан кенг танилган бўлса да, устоз Пиримкул Кодиров бадиий сўз жо-забасини, тил сехрини илмий-оммабол услубда чукур таҳлил ва талқин этганки, унинг бу соҳага доир мероси ҳам улкан қадр-қимматга эга.

Куйида адабининг адабий тил, сўз санъати, мумтоз шоирлар, улуг сиймаларининг бу борадаги ибратлари талқин этилган асарларидан айрим иқтиблосларни ўқийиз.

**Пиримкул КОДИРОВ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси**

ХАЛҚ ТИЛИНИНГ ҚУДРАТИ

Дунё тарихига назар ташла-сангиз, қайси мамлакатда миллий тил давлат тилига айланган бўлса ва шу тилда ҳаққоний тарихий асарлар яра-тилса, ўша жоҳда тараққиёт тезлашиб борганини кўрасиз. Ўтган асрларда Англия тараққиётини тезлаштирган энг му-хим омиллар орасида инглиз адабий тилининг давлат тилига айлангани ва бу тилда Шекспир, Вальтер Скотт каби ёзувчilar ёркян тарихий асарлар ёзб, ўз халикни дунёга танигитни алоҳида аҳамият касб этади. Ҳудди шу фикри Бальзакнинг ватани Франция, Гётенгейниннин ватани Германия, Лев Толстойнинг ватани Россия ҳакида ҳам айтиш мумкин.

"Темур тузуклari" ўзбек адабиётида бундан олти аср бурун реалистик бошлаб берган автobiографик асар сифатида юксак дараҳаджа қадрла-ниши керак. Амир Темур Шомий каби адабиблар олдига ҳам реалистик талаблар кўйгани, лоф ва мублағага берилмас-дан, чин ҳақиқатни барчага етиб борадиган тушунарли асар ёзиши даъват эти-

гани кейинчалик давлатни бошқарган Темурийлар учун улкан бир ибрат ва дастурила-малга айланади.

Амир Темур ўз "Тузуклар"и билан туркӣ тилининг мақе-ни юқори кўтариб, бу тилга муносабатда бурилиш ясад кетганини унинг авлодлари учун катта бир ибрат манбаи бўлди.

Эллик минг байт шеърини хо-тирасида ҳамлаган Алишер Навоий адабий тилимизининг минг йиллар давомида ярати-лан бойикларини қалға йи-ғиш билан чекланмайди. Бал-ки араб ва форс тилининг ўзига ёқсан сўз ва ибораларни ҳам хотирасида ҳамлаб, бу тиллардаги яхши шеърларни ёдлади.

Алишер Навоий шеъриятига унинг ҳаёт пайтида ёк, энг юксак баҳони Ҳусайн Бойқаро берган эди. Давлат ишлари билан беҳад банд бўлганд под-шонинг шоир иходига бағи-шлаб маҳсус рисола ёзганини тарихда мисли "қурилмаган" ходисадир.

Рисолада Алишер Навоий-

нинг энг буюк хизмати қўйида-гича баҳоланади: "Туркӣ тилининг ўлган жасадига Масек на-фаси била руҳ киорди ва ул руҳ топқонларга туркӣ алфоз туру пудидин тўкулган хулла ва ҳарир киорди".

Алишер Навоий асарларини бундай суюкли умброкий қил-ган фазилатлар, аввало, унинг сўз санъатида, бадиий тилида акс этади. Чунки тил мазмунга нисбатан шаклдир ва гёй мазмунга кийдирилган "ли-бос"dir. Шунинг учун бизнинг нигоҳимиз энг аввали шу "ли-бос" — тилга тушади.

Бобурнинг тили Навоий тилига нисбатан содда, жонли сўзлашув тилига яқин. Шунинг учун китобий тилда "эрди", "эр-дим" деб ёзиладиган сўзлар қисқароқ тарзда "эди", "эдим" деб ёзилади. Бу ҳаммаси Бобур Мирзонинг адабий тилимиз сарчашмаларига ватан бўлган Андижонда туғилиши ўтсанлиги, Тошкент ва Самарқандларда яхсанлиги билан ҳам боғлиқиди.

Бобур Мирзо сўз орқали одамнинг ўзини кўриш мумкин, ҳаттарида иштирокидан килиб ёзиладиган сўзлар кисқароқ тарзда "эди", "эдим" деб ёзилади. Бу ҳаммаси Бобур Мирзонинг адабий тилимиз сарчашмаларига ватан бўлган Андижонда туғилиши ўтсанлиги, Тошкент ва Самарқандларда яхсанлиги билан ҳам боғлиқиди.

Бобур Мирзо сўз орқали одамнинг ўзини кўриш мумкин,

деб хисоблаган. "Ҳар вақтеки кўргайсан менинг сўзумни" деган сатрда сўз кўринадиган бир маҳвудот сифатида баҳоланади.

Албатта, сўзнинг шакли фагат көғозда кўринади, аммо сўзнинг ички мазмуниди сурати чизиган тасвир ҳам бор. Бу тасвирда Бобурнинг ҳаёти, босидан кечирганлари, унинг тилида акс этган диди, феъли

Умр ибрати

автори, ички кечинмалари — ҳаммаси мавжуд. Бобур шуни хисобга олиб, "сўзумни ўзимни кўргандай бўласен" ("согингайсан ўзимни") дейди.

Бадиий тилга бундай тирик

жон ато қилишга факат даҳо дараҷасидаги реалист адаби-ларигина мусясар бўладилар.

Адабий тилимизнинг мум-тозлик қудрати туфайли жаҳон тилларида бор ҳамма нозик ва мураккаб хис-туйгулар ва тушунчаларни она тилимизда бемалол ифодалаш имконияти мавжудиди.

Тилнинг бутун қудрати — унинг ҳалқ дилида ва меҳнат жараёниди яратилиб, бойиб бориши билан боғлиқидир.

Фоя билан туйғу чинакам ўй-гунлашгандагина китобхоннинг қалбига етиб боради, унга яхши маънода "юқади", демак, уни тарбиялайди. Фоя билан туйғу эса факат бадиий тил ма-териалида, аниқ ва образли сўзлар воситасида ўйғунашлиши мумкин.

Қалби пок, нияти холис ки-шиларимиз ўтган даврдаги адабий тил воситаси билан ўзларининг энг нозик, энг гўзал, энг шеърий туйгуларни ҳам ифодалай "ғолғаниклика" рини Кумуш ва Отабекнинг ҳаттарида иштирокидан қочиқларни ўзига юртади.

Искуф ижодига бағишланган "Туйгула-ри рост шоир" мақоласида "Туйгу рост, самимий бўлмаса, изхор кўнгилдан чик-маса, ҳар қанча қоидали ёзилган бўлмасин, бундай битик кўнгилларга етиб бормайди", деб шоир ижодининг руҳини белгилайди.

Адабиётнинг бош вазифаси одамларнинг хиссияти, руҳиятига, шуурига таъсир этиши баробари жамиятнинг маънавий юқ-салишига қаратилмоғи лозим, деб билган олим бир қатор шоирлар ижодини айни шу мезон билан тадқик этади. Улар бедор қалб билан ижод қилинганига алоҳида ёътиборни қардади. Чунончи, Ш.Рахмон ижодидан кўёш, нур, тоғ, вағт, дарахт ку-пештаклар, М.Юсуф шеъриятида иштирокидан ўзига ҳос бадииятига назар ташлайди, шеърларни таҳлил орқали кўрсанади.

Искуф ("Туйгулари рост шоир"), Икром Отамурод ("Сирли кечинмалар талқи-ни"), ўткир Раҳмат ("Ҳаёл, хаёл, мухаб-бат"), Фозил Соҳид ("Юз хикмат ва наз-мий шарҳ"), Нафас Шодмонов ("Кўзга айланган кўнгил"), Абдураззок Оброй ("Иход ойнаси") сингари шоирлар ижодидан ўзига ҳос бадииятига назар ташлайди, шеърларни таҳлил орқали кўрсанади.

Китобдан жой олган Абдулла Орипов ва Ҳуршид Даврон билан сухбатларда-ги адабиётнинг вазифаси, ижод жараённи ҳамда адабий жараёндаги изла-нишларга оид теран фикрлар ҳам ўқуви-чиларда жиддий қизиқиши ўтиготи шайтан.

Албатта, тўпламдаги айрим мақолаларда янада бойитиш, таҳлили чукурлаштириш хоиз бўлган ўрнлар бор. Масалан, Салим Ашурининг "Муҳабbat китоби" тўпламидан келтирилган учлик-лардаги қалб ёвлишилари тасвирининг бадиий талқинини теранро очиб бериш орқали шоир маҳоратини тўла-роқ ижодидан ўзига ҳос бадииятига назар ташлайди.

Мунаққиднинг маҳорати шунда қўри-надики, у ҳар бир шоир ижодига бағишланган мақоласининг бошланмаси-да ижодкорнинг бошқалардан ажralib турдиган жиҳатларига ёътиборни қардади, бу борадаги мулоҳазалари-ни аниқ баён этади ва шу орқали шеърларининг етакчи хусусиятларини белгилайди.

Мунаққиднинг маҳорати шунда қўри-надики, у ҳар бир шоир ижодига бағи-шланган мақоласининг бошланмаси-да ижодкорнинг бошқалардан ажralib турдиган жиҳатларига ёътиборни қардади, бу борадаги мулоҳазалари-ни аниқ баён этади ва шу орқали шеърларининг етакчи хусусиятларини белгилайди.

Агар Отабек билан Кумуш-нинг хатлари бутунича ўтган аср услубида ёзилса эди, "эди" ўрнига "эрди", "тупрок" ўрнига "түфрок", "мактуб" ўрнига "китобат" ёзилган бўлар, кўпигина ўзбекча иборалар араб-форс тилининг қонулларига асосланган мураккаб иборалар билан алмашинади. Ана унда ёзувчи бу хатлар орқали ифода қилган ҳаққоний фикрлар, ажойӣ хис-туйгулар китобхонга ҳозиргичалик кучли таъсир кўрсата олмас эди.

А.Кодирий, С.Айний, Ойбек, F.Фулом, А.Қаҳҳор каби адаби-ларимизнинг асарларига ёндошас, уларнинг ҳаммаси ҳам жонли халқ тилини адабий тилга санъаткорона пайванд қилиб ишлатилганини кўра-миз. Аммо худди шу иккадар ённи — жонли халқ тилини билан адабий тилини бир-бираiga қандай қилиб кўшиш, уларни қандай ўйгунлаштириш масаласи-ни ҳар бир ёзувчи ўз олдига кўйган гояйвий-бадиий вазифадан келиб чиқиб, ўзига хос диди, иктидор, ҳаётий таъкидира иштироқидан мустакил ҳал қила-ди. Уларнинг бадиий тилларида ранг-баранглик шундан келиб чиқади.

Чўлпон ижодига танқидчилар берга олмаган энг теран ва ҳаққоний талкини Чўлпоннинг ўзи беради. У чиндан ҳалқоса-гоялар оғушида яшайди, бу гоялар кўлларга беркинган юлдузлардай пок ва жозибали. Айнан вақтда, шоир ўша кўллардаги похлини, озодлик ва жозибани ердан ҳам излади, аммо шафқатиз замонада ўз излаганини тополмай дард чекади.

Биз, бугунги қалам аҳли, ҳақ сўзини айтишда, ҳалқа жон кўйдиришида, шиҳоат ва фидойиликда Чўлпон ва унинг буюк маслақдошлари бўлган Абдулла Кодирий, Бехбудий, Фитрат каби доворлар иштилчилардан қочиқларидан қочиқларни ўзларининг энг нозик, энг гўзал, энг шеърий туйгуларни ҳам ифодалай "ғолғаниклика" рини Кумуш ва Отабекнинг ҳаттарида иштирокидан қочиқларни ўзига юртади.

Искуф ижодига бағишланган "Туйгула-ри рост шоир" мақоласида "Туйгу рост, самимий бўлмаса, изхор кўнгилдан чик-маса, ҳар қанча қоидали ёзилган бўлмасин, бундай битик кўнгилларга етиб бормайди", деб шоир ижодининг руҳини белгилайди.

Адабиётнинг бош вазифаси одамларнинг хиссияти, руҳиятига, шуурига таъсир этиши баробари жамиятнинг маънавий юқ-салишига қаратилмоғи лозим, деб билган олим бир қатор шоирлар ижодини айни шу мезон билан тадқик этади. Улар бедор қалб билан ижод қилинганига алоҳида ёътиборни қардади. Чунончи, Ш.Рахмон ижодидан кўёш, нур, тоғ, вағт, дарахт ку-пештаклар, М.Юсуф шеъриятида иштирокидан ўзига ҳос бадииятига назар ташлайди, шеърларни таҳлил орқали кўрсанади.

Китобдан жой олган Абдулла Орипов ва Ҳуршид Даврон билан сухбатларда-ги адабиётнинг вазифаси, ижод жараённи ҳамда адабий жараёндаги изла-нишларга оид теран фикрлар ҳам ўқуви-чиларда жиддий қизиқиши ўтиготи шайтан.

Албатта, тўпламдаги айрим мақолаларда янада бойитиш, таҳлили чукурлаштириш хоиз бўлган ўрнлар бор. Масалан, Салим Ашурининг "Муҳабbat китоби" тўпламидан келтирилган учлик-лардаги қалб ёвлишилари тасвирининг бадиий талқинини теранро очиб бериш орқали шоир маҳоратини тўла-роқ ижодидан ўзига ҳос бадииятига назар ташлайди.

Мунаққиднинг маҳорати шунда қўри-надики, у ҳар бир шоир ижодига бағи-шланган мақоласининг бошланмаси-да ижодкорнинг бошқалардан ажralib турдиган жиҳатларига ёътиборни қардади, бу борадаги мулоҳазалари-ни аниқ баён этади ва шу орқали шеърларининг етакчи хусусиятларини белгилайди.

Китобдан жой олган Абдулла Орипов ва Ҳуршид Даврон билан сухбатларда-ги адабиётнинг вазифаси, ижод жараённи ҳамда адабий жараёндаги изла-нишларга оид теран фикр

Юртимизда ўтказиб келинаётган театр байрамлари орасида "Сени куйлаймиз, замондош!" кўрик-фестивали мазмун-моҳияти, маданий маърифи аҳамияти билан ажralиб турди. Бойси, айнан шу фестивал орқали истиқол йиллари мамлакатимизда эришилган ютуқлар, турли соҳаларда фаол меҳнат қилаётган замондошлар, ёш авлод вакилларига ўрнак бўлувчи қаҳрамонлар сиймосини бадий талқин этиш, театр саҳнасида тасвирлаши имконияти туғилади. Тўғри, мазкур ижодий лойиҳа юзага чиққанига ҳали кўп фурсат бўлгани ўйқ. Лекин фестивал қисқа муддатда мамлакатимиздаги барча театр ижодкорларини бир мақсад атрофида бирлаштириб, замон қаҳрамони образини яратишга рабат бергани аниқ.

Бу йил учинчидан бор ташкил этилган фестивалин кузати туриб, замонавий ўзбек театри ва драматургисида янгича қараш ва услублар шакланёттани, режиссурада ҳам воқеълка мазмунан кенг, фалсафий ёндаштиш кайфияти устуники қилиб, бу актёrlар ижроси ва сценографияни бойитишига хизмат қилаётганига гувоҳ будлик. Айниска, ижодий жараёнда пойтахт театрлари билан бир қаторда вилоят ижодкорларининг ҳам фаоллиги, замон қаҳрамонларини образини акс эттируви пишик-пухта спектакллар яратишига интилаётгани куонарлаш хол. Буни Буҳоро вилоят мусиқали драма театрининг "Бурч" (Н.Аббосхон асари, режиссёр С.Мелиев), Муллатуҷи Тошумхаммедов номидаги Қашқадарё вилоят мусиқали драма театрининг "Орол бобо" (Э.Аъзам асари, режиссёр Ф.Жуманов), Сапар Ҳўжаниёв номидаги Коракалпок давлат ёш томошабинлар театрининг "Томир" (У.Азим асари, режиссёр С.Мелиев) каби спектакллари мисолида кўриш мумкин.

Театр жамоалари замонамиз қаҳрамонларини турли касбу кор, фаолият ва соҳалардан изламоқда. Ёвузлик иссанжасидан ҳайиқмай, қабих кимсаларни фош этишига чоғланган журналист (Ўзбек Миллий академик драма театрининг "Заминдан олис кетма" спектакли (К.Норқобил асари), турмуш ташвишларини матнат билан ёнгиг, тадбиркорлик ва ишлабармонлик йўлуни тутган аёл (Бобур номидаги Андикон вилоят мусиқали драма театрининг "Кўёшни сен ўйботасан" (К.Норқобил асари), меҳра мухтоҳ карияларини ҳайтига нур, илинж олиб кирган йигит (Ўзбек давлат драма театрининг "Илҳак" спектакли), шахматга мукассидан кетиб, ўзлигни унуглан, оқ-кора ката克拉р баҳона дунёни ўзича қайта идрок килаётган чемпион (Олим Ҳўжавеев номидаги Сирдарё вилоят мусиқали драма театрининг "Тафакур" спектакли) ва бошқа образлар табиий ва ишонарли характери, баландларвост иштаги идаалордан йироқлиги билан ўтиборни тортади. Аслида ҳам бундай ёндашув тамомила тўғри ва мақсадли. Чунки ҳақиқий

қаҳрамон ҳайтига яқин бўлиши, замондошларимиз тафакурида юз берадиган ўзгаришларни акс эттириши керак. Замонавий қаҳрамон "кўз кўриб, кулок эшиш-

рида саҳналаштирилиб, енгил кулгу ва юморга бой бўлса-да, хушчакчак манзара замонида қаҳрамон тушунчasi ўз аҳамиятини йўқотган. Ўйнаб-кулиб, ясан-тусан қилиб юрган шахарлиг олифта

йигит Кувонч (Р.Кодирхонов)нинг якунда бунёдкор ва ташаббускор инсонга айланishi аслида ишонарли ҳодиса эмас...

Насрий асарлар, хусусан, хикоя, қисса ва романларни теги

маган" ҳайратомуз жасоратлар кўрсатиши шарт эмас, аксина, реалликка монанд, туриш-турмушга мансуб фаолият билан шуғулланиши, қайсирид ҳизмаси

...

ти ёхуд янгилиги или элу юрт манфаатига хисса кўшиши лозим. Шу маъноя, театр жамоаларининг соҳа пафос ва даббада билан бойитилган, хиссиз,

...

атр руҳиятига мослаб, инсценировка орқали бадий завқи ва foявиш мушоҳадаси кучли спектакллар кашф қилиш мумкинлиги саҳна амалиётида кўп бор

...

чайн жиддий мавзудан сўз очади: бу инсон ва табиат ўртасидаги зиёдати узбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Фестивал дастуридан ўрин олган аксарият саҳна асарларидан янгича үзбекистони музасаси. Азал-абдаддан башар аҳли табииатнинг бир кисми бўлиб келган, бинобарин ҳайвонот ва наботот оламига меҳр-шафқатли бўлиш, атроф-муҳитни асрар-авайлаш инсон зотининг мұзқадас бурчидир. Спектаклда мазкур ғоя драматик зиддиётлар, фикрий қараш-қарашликлар асносида очиб берилади.

Абдураззоқ ОБРҮЙ

МОМОНГ ҚАНИ?

БОБОМНИНГ САВОЛИ

Четта тираб ҳассасини,
Кашлаб қўйиб тиззасини,
Тикка тутиб жуссасини,
Бобом сўрар: — Момонг қани?

Алик олмай саломимга,
Кулоқ тутмай каломимга,
Киё бокмай таомимга,
Бобом сўрар: — Момонг қани?

Калавасин учи момом,
Гандасининг кучи момом,
Кўринисас пича момом,
Бобом сўрар: — Момонг қани?

Топилмаса менга қанини,
Бошланади зўр жанг тайин,
Киркиш керак жанжал пайнин.
Бобом сўрар: — Момонг қани?

Кўшини уйда қизир гурунг,
Кўнироғи этар жиринг,

Мурҷаймоқ

Мен момонга дейман: — Юргинг!
Бобом сўрар: — Момонг қани?
Момонг қани? Момонг қани?

“ОШНА”

Ётган эди қўли қўйнида,
Бор эди-ку занжир бўйнида,
Итдан қочиш иши қўйнида,
Олапаринг кувиб солди-ку!

Кўзларимга қаради роса,
Юзларимдан ялади роса,
Кўкдан недир сўради роса,
Олапаринг тутиб одди-ку!

Тушунаркан ошиқ дардини,
Йиғиштириди турли шартини,
Учратдим кўпракнинг мардини,
Менга ошия бўлиб қолди-ку!

Содикжон ИНОЯТОВ

ДОРБОЗ БОЛАНИНГ ҲИКОЯСИ

Ердан узилдим ҳозир,
Мен самога яқиним.
Хәлимда дор узра
Чақнаб турган чақинман.

Рӯҳим юксалар, эзгу
Ҳисларга тўлиб дилим.
Дорбозлиниң ҳикматин
Эндиғина ингладим.

Парвоздаги қуш каби
Бўлсанг-да, ердан узоқ.
Юрагингни замидан
Уза олмайсан бироқ.

КЕКСА ДАРАХТ

Вужудимдан кетмоқда мадор
Таним ғадир-будур, чўкиртак.
Қўнглим қуяр: келгуси қўклам
Мендан униб чиқмайди куртак.

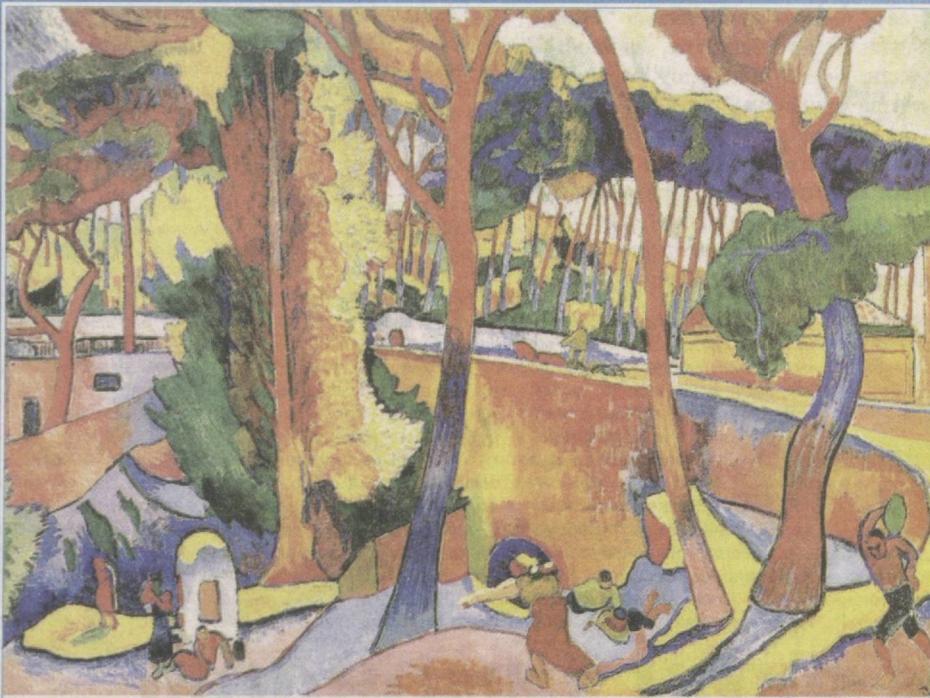
Болалар бекати

Лекин умид ўлмас, қўксимга
Зарб берса ҳам совуқ шамоллар.
Қўзимни қувнатиб қошимда
Қўкка бўй чўзмоқда ниҳоллар.

АРМОН

— Газетага шеъринг чиқиби,
Мана, асрар қўйбман болам!
— Таътил чоги қишлоққа келсан,
Каршиларди суюниб онам.

Андре Дерен (Франция). «Эстак йўлидаги муюлиши»

Сўнг бўш-баёв сатрларимни
Ўқир эди кувониб, шошиб.
Бу бир фамгин эргак, эсласам
Кўзларимга ёш келар тошиб.

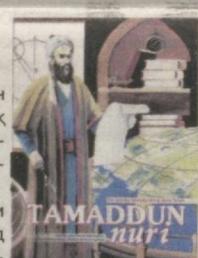
Дилимда чўнг армон, қўлимда
Илк севинчим — илк китобим.
Энди ўйлар оша онамга
Етолмайди ўқсик хитобим.

Юрагимнинг қатти-қатида
Ҳамон ором бермайди нолам:
“Газетада шеъринг чиқиби,
Мана, асрар қўйбман, болам”.

С.ИНОЯТОВ 1960 йили туғилган. Ўзбўнинг журналистика факультетини тамомлаган. “Омон бўлса дўстларим”, “Ёруг кунлар”, “Онами согиниб” номли китоблар муаллифи.

“ТАМАДДУН НУРИ”

Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни изил амалга ошириш, фуқаролик жамиятини янада ривожлантириш орқали Ватанимиз равнакига муносиб ҳисса қўшишида оммавий ахборот воситалари мухим вазифани ўтайди. Яқинда Қорақалпогистон Республикаси “Беруний авлодлари” жамоат фонди муассислигида илк сони чоп этилган “Тамаддун нури” ижтимоий-фалсафий, маданий-маърифий, адабий-бадиий журнали олдига ҳам ана шундай улкан мақсад ва вазифалар қўйилган. “Беруний авлодлари” фонди неча минг ийлини тарихга эга бўлган осори ати-қараларни тадқиқ этиши, ижодкорлар, ёш иктидор эгаларини кўллаб-куватлаш, музейлар, истироҳат боғлари барпо этиш бўйича кўллаб ишларни амалга ошириб келмоқда. “Тамаддун нури” журнали мана шундай сайд-ҳарақатлар, эзгу ишларниң, буюк бобокалонларни миздан мерос маданий-маънивий қазинанинг тарғиботчиши ҳамда эркин фикр минбари вазифасини ўташи қўзда тутилган. Журнал саҳифаларида янги тадқиқлар, илмий маколалар, мамлакатимизнинг шаҳар ва қишлоқларида яшаб ижод килаётган ижодкор, санъат-

Янги нашрлар

корларнинг асарларидан намуналар, корақалпок ва бошқа тиллардан таржима асарлар ёритиб борилади. Журналнинг биринчи сонида мана шу мақсад ва вазифалар ҳақида “Муҳаррир минбари” руқнида берилган “Маърифат мәёғи” мақоласида, шунингдек, К.Каримов, Г.Матёкубова, Н.Айимбетов, Ф.Эрмановининг мақолаларида сўз юритилган. Хоразм тарихи, Абу Райхон Беруний, Хоразмий, Форобий, Ибн Сино сингари алломаларимизнинг жаҳон илми, маданияти ривожига қўшган бекиёс хиссаси ҳақидаги тадқиқотлар мундарижадан ўрин олган. Таникли ўзбек ва корақалпок шоирларининг шеърлари журнал мазмунига ранг-баранглигни багишлаган. Рассом А.Абдурахмонови чизган расмлардаги миллий руҳ нашр мөнъиятига ўтаси қўзда тутилган. Журнал саҳифаларида янги тадқиқлар, илмий маколалар, мамлакатимизнинг шаҳар ва қишлоқларида яшаб ижод килаётган ижодкор, санъат-

Гулбахор СОДИКОВА,
ўқитувчи

Бишланган. А.Ниримкуловнинг “Биз билмаган ғазаллар” мақоласида Алишер Навоининг айрим номаъумуғазаллари ҳақида мулоҳаза билдирилган. Журнал муҳлислира “Ёднома” руқнида Матёкуб Кўшонов, Пўлат Мўмин, Зоҳиджон Обидов, Назармат ижодидан намуналар билан танишадилар. “Ёшлар маънавиятини юксалтиришда музейларнинг тутган ўрни” саҳифаси, М.Улуғованинг “Мехр ва хурматнинг гўзал ифодаси”, Ш.Шоқосимовнинг “Эзгулини ҳаҳшида умр” мақолалари, Ўзбекистон давлат консерваториясида таҳсил баҳшида ёшлар иштирокидаги “Мен жилғаман, дарё бўлиб тошгим келади...” сарлавҳали давра сұхбати, таникли рассом Баҳтиёр Тўраев асарларидан намуналар, маданий ҳаётга оид янгиликлар ҳам ўқувчиларни башарни таъминлашади. Шарқ тароналари” фестивалига доир таасусуртларига бағишланган. А.Ниримкуловнинг “Биз билмаган ғазаллар” мақоласида Алишер Навоининг айрим номаъумуғазаллари ҳақида мулоҳаза билдирилган. Журнал музлими “Ёднома” руқнида Матёкуб Кўшонов, Пўлат Мўмин, Зоҳиджон Обидов, Назармат ижодидан намуналар билан танишадилар. “Ёшлар маънавиятини юксалтиришда музейларнинг тутган ўрни” саҳифаси, М.Улуғованинг “Мехр ва хурматнинг гўзал ифодаси”, Ш.Шоқосимовнинг “Эзгулини ҳаҳшида умр” мақолалари, Ўзбекистон давлат консерваториясида таҳсил баҳшида ёшлар иштирокидаги “Мен жилғаман, дарё бўлиб тошгим келади...” сарлавҳали давра сұхбати, таникли рассом Баҳтиёр Тўраев асарларидан намуналар, маданий ҳаётга оид янгиликлар ҳам ўқувчиларни башарни таъминлашади.

Журналнинг янги сони юртимиз худудида жойлашган тарихий обидалар, муқаддас қадамжолар, уларни ўрганиш борасида олиб борилётган тадқиқотларга багишиланган. З.Ҳакимовнинг “Ўзбекистон шаҳарсозлиги” номли бош мақоласида мамлакатимизда ибтидой жамоа тузуми давридан бошлаб ривожланган бунёдкорлик фаoliyati, қадимги жой номлари, илк давлатчилик бирлашмалари, шаҳарсозлик кўринишлари ҳақида маълумот берилади. С.Булатовнинг “Мезморий обидалардаги тимсол ва рамзлар” номли тадқиқотида Марказий Осиё архитектурасида кенг кўлланилган “арххалак” безаги таҳлил этилса, Т.Нурулиннинг “Мақбара — борлиқ шаҳараси тимсоли” номли мақоласида ўрта асрларда юртимизда бунёд этилган обидаларнинг мезморий ечимларида кенинг тимсолларининг ўрни ҳақида фикр юритилади.

Журналнинг набавтида сонида мезморий обидаларимиз, уларни саклаш борасида олиб борилётган ишлар билан танишируви Ш.Камолиддиннинг “Буҳорадаги Сомонийлар мақбаси”, М.Аҳмедовнинг “Регистон — шаҳарнинг бош майдони”, Б.Давлатовнинг “Ичан-қалъа” музей-кўриқонаси, К.Хонмурадовнинг “Жарқўргон минораси” каби қизиқарли тадқиқотлар ўрин олган. Шунингдек, З.Муҳсиновнинг “Буҳоро қандакорлик санъати”, М.Рахимовнинг “Уста сантарошлар”, Н.Норматовнинг “Товка ойим кўргон” мақолалари ҳам ўқувчичида кизиқиши ўйғотади.

Журналнинг набавтида сонида мезморий обидаларимиз, уларни саклаш борасида олиб борилётган ишлар билан танишируви Ш.Камолиддиннинг “Буҳорадаги Сомонийлар мақбаси”, М.Аҳмедовнинг “Регистон — шаҳарнинг бош майдони”, Б.Давлатовнинг “Ичан-қалъа” музей-кўриқонаси, К.Хонмурадовнинг “Жарқўргон минораси” каби қизиқарли тадқиқотлар ўрин олган. Шунингдек, З.Муҳсиновнинг “Буҳоро қандакорлик санъати”, М.Рахимовнинг “Уста сантарошлар”, Н.Норматовнинг “Товка ойим кўргон” мақолалари ҳам ўқувчичида кизиқиши ўйғотади.

Малика НАРЗУЛЛАЕВА

МОЗИЙДАН САДО

2015 йил, 2-сон

Журналнинг янги сони юртимиз худудида жойлашган тарихий обидалар, муқаддас қадамжолар, уларни ўрганиш борасида олиб борилётган тадқиқотларга багишиланган. Журнал музлими “Ёднома” руқнида Матёкуб Кўшонов, Пўлат Мўмин, Зоҳиджон Обидов, Назармат ижодидан намуналар билан танишадилар. “Ёшлар маънавиятини юксалтиришда музейларнинг тутган ўрни” саҳифаси, М.Улуғованинг “Мехр ва хурматнинг гўзал ифодаси”, Ш.Шоқосимовнинг “Эзгулини ҳаҳшида умр” мақолалари, Ўзбекистон давлат консерваториясида таҳсил баҳшида ёшлар иштирокидаги “Мен жилғаман, дарё бўлиб тошгим келади...” сарлавҳали давра сұхбати, таникли рассом Баҳтиёр Тўраев асарларидан намуналар, маданий ҳаётга оид янгиликлар ҳам ўқувчиларни башарни таъминлашади.

Журналнинг набавтида сонида мезморий обидаларимиз, уларни саклаш борасида олиб борилётган ишлар билан танишируви Ш.Камолиддиннинг “Буҳорадаги Сомонийлар мақбаси”, М.Аҳмедовнинг “Регистон — шаҳарнинг бош майдони”, Б.Давлатовнинг “Ичан-қалъа” музей-кўриқонаси, К.Хонмурадовнинг “Жарқўргон минораси” каби қизиқарли тадқиқотлар ўрин олган. Шунингдек, З.Муҳсиновнинг “Буҳоро қандакорлик санъати”, М.Рахимовнинг “Уста сантарошлар”, Н.Норматовнинг “Товка ойим кўргон” мақолалари ҳам ўқувчичида кизиқиши ўйғотади.

Журналнинг набавтида сонида мезморий обидаларимиз, уларни саклаш борасида олиб борилётган ишлар билан танишируви Ш.Камолиддиннинг “Буҳорадаги Сомонийлар мақбаси”, М.Аҳмедовнинг “Регистон — шаҳарнинг бош майдони”, Б.Давлатовнинг “Ичан-қалъа” музей-кўриқонаси, К.Хонмурадовнинг “Жарқўргон минораси” каби қизиқарли тадқиқотлар ўрин олган. Шунингдек, З.Муҳсиновнинг “Буҳоро қандакорлик санъати”, М.Рахимовнинг “Уста сантарошлар”, Н.Норматовнинг “Товка ойим кўргон” мақолалари ҳам ўқувчичида кизиқиши ўйғотади.

Журналнинг набавтида сонида мезморий обидаларимиз, уларни саклаш борасида олиб борилётган ишлар билан танишируви Ш.Камолиддиннинг “Буҳорадаги Сомонийлар мақбаси”, М.Аҳмедовнинг “Регистон — шаҳарнинг бош майдони”, Б.Давлатовнинг “Ичан-қалъа” музей-кўриқонаси, К.Хонмурадовнинг “Жарқўргон минораси” каби қизиқарли тадқиқотлар ўрин олган. Шунингдек, З.Муҳсиновнинг “Буҳоро қандакорлик санъати”, М.Рахимовнинг “Уста сантарошлар”, Н.Норматовнинг “Товка ойим кўргон” мақолалари ҳам ўқувчичида кизиқиши ўйғотади.

Журналнинг набавтида сонида мезморий обидаларимиз, уларни саклаш борасида олиб борилётган ишлар билан танишируви Ш.Камолиддиннинг “Буҳорадаги Сомонийлар мақбаси”, М.Аҳмедовнинг “Регистон — шаҳарнинг бош майдони”, Б.Давлатовнинг “Ичан-қалъа” музей-кўриқонаси, К.Хонмурадовнинг “Жарқўргон минораси” каби қизиқарли тадқиқотлар ўрин олган. Шунингдек, З.Муҳсиновнинг “Буҳоро қандакорлик санъати”, М.Рахимовнинг “Уста сантарошлар”, Н.Норматовнинг “Товка ойим кўргон” мақолалари ҳам ўқувчичида кизиқиши ўйғотади.

Журналнинг набавтида сонида мезморий обидаларимиз, уларни саклаш борасида олиб борилётган ишлар билан танишируви Ш.Камолиддиннинг “Буҳорадаги Сомонийлар мақбаси”, М.Аҳмедовнинг “Регистон — шаҳарнинг бош майдони”, Б.Давлатовнинг “Ичан-қалъа” музей-кўриқонаси, К.Хонмурадовнинг “Жарқўргон минораси” каби қизиқарли тадқиқотлар ўрин олган. Шунингдек, З.